

slučaji bi nas bili že davno vtopili v žlici vode, ali pa žive — požrli (dober tek! jim Bog dal!). Z argusovimi očmi pa tudi čujejo nad nami razna kompetentna, posebno pa nekompetentna oblastva, da ne zaidemo z oestro nam označenega tira. Gorje ti, če grešiš, ali če si jim napoti! — Tudi preprijazno spričevalo velmožnega gosp. poslanca Š. tu nič ne zaleže. Mož se namreč rad včasih pošali in pri tem izusti kako tako, ki se ne da lahko dokazati. Sicer pa: saj vemo, kako je! S kratka torej: malopridneži nismo!

Ker torej nismo prvo, moramo dosledno biti drugo. Kaj smo tedaj? Najboljši ljudje, „ekstrakt“ dobrega človeštva in sicer tak ekstrakt, ki napravlja na neke vrste ljudi — brezupen utis. Brezupen utis napravlja tudi pravičnik na — vruga, napravljajo ga nevarne bolezni in sploh dogodki v kritičnih slučajih. Iz tega bi človek sklepal, da je tudi za učiteljstvo napočil nekov kritičen čas, ali na kratko: da smo v „krizi“. Ker sem pa poprej dokazal, da smo sestavljeni iz samih dobrih sokov, ekstraktov in tinktur, je nedvojbeno, da bomo tudi to „krizo“ — kakor že mnogo družih — srečno prestali, t. j. čaka nas boljša prihodnost.

Sicer pa imajo kritične čase tudi drugi gospodje in dostikrat je ravno učiteljstvo, ki jim pomaga iz „krize“. Takrat se ve da ne napravljajo brezupnega utisa, ampak so verni domoljubi, narodnjaki, naprednjaki, odlični rodoljubi itd. da bi se človek samih donečih pridevkov skoraj prevzel, ko bi ne vedel, da so to le mrzlična fantaziranja — v „krizi“. Ko so jo srečno prestali, tedaj smo zopet neko potrebno zlo, in čisto nas v zahvalo le „glava boli“. Za svojo požrtvovalnost, izkazano odločnost, žel si sicer milostno priznanje, a v sili zaman iščeš zagovornika, podpornika mej vrstami takozvanih naših prijateljev. „Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan!“ Se ve, nedostaje nam akademične naobrazbe in — kar je glavno — bogati nismo. Denar nadomestuje namreč izobrazbo, dostikrat jo pa tudi nadkriljuje. Rad sicer priznam, da so tudi v tem oziru častne izjeme in da se je v zadnjih letih v tem pogledu mnogo izboljšalo. A to ni za sluga dotične velmožne gospode, temuč posledica kolikor toliko solidarnega postopanja slovenskega učiteljstva, ki si je znalo z lastno močjo priboriti častno stopinjo v socijalnem življenji. Ne damo se več potiskati na stran in ignorirati, kakor bi nekateri želeli. Upoštevajo nas in sicer zato, ker nas morajo, ker so k temu moralično prisiljeni. Marsikaj smo že dosegli, mnogo stvari pa še čaka ugodne rešitve in mej temi je gotovo najvažnejše: izboljšanje našega gmojnega stanja. Da je denar svetá vladar občutimo gotovo najbridkeje ravno učitelji. — Porabimo, izkoristimo pridobljeno si moč, pokažimo ob vsakej priliki neustrašno, da smo na svojem mestu bodisi v šoli, bodisi v javnem življenji in sad našega delovanja nam mora dozorél prej ali slej sam pasti v okrilje. **V novem letu pogumno naprej! Pivčan.**

Iz Postojine, dne 3. decembra 1894. — Tukajšnje petrazredno ljudsko šolo obiskuje mnogo otrok, ki imajo od $\frac{1}{2}$ ure do 1 uro hoda v šolo ter radi oddaljenosti ostajajo čez poludne v trgu, čakaje na popoldanski pouk. Ker so stariši teh otrok večinoma ubogi ter večkrat še toliko ne premorejo, da bi svojem ljubljencem dali košček kruha s seboj, bili so dosihdob ti usmiljenja vredni ubožčki primorani, lačni čakati popoldanskega pouka. Meseca novembra t. l. ponovila se je uže večkrat izražena prelepa misel, da bi se tu za dotične otroke ustanovila „šolarska kuhinja“, za koje naj bi nežnočutne prijateljice in milosrčni prijatelji uboge šolske mladine zlagali primerne doneske, s katerimi bi se v zimskem času in sicer od meseca novembra do konca aprila postreglo ubogim šolarjem opoludne z gorko jedjo. Predsednik krajnega šolskega sveta, gospod Josip Dekleva je s sporazumljenjem šolskega vodstva do vseh tukajšnjih in nekaterih zunanjih znanih mladolinjbov izdal sledeče pisanje, katero je imelo jako dovoljen uspeh:

P. n. Šumeč nam javlja raz drevja padajoče listje odhod hladne jeseni, a živzga je oznanuje mrzla burja prihod stroge zime. Puhteč se drvi po polji in cestah, besneč se zaletava v hiše bogatinov in v kočé ubožcev ter skuša prodreti skozi razpoke v domovje siromakov.

Le malo časa še in razgrnila bo svoj beli plajšč po potih in stezah, utežila s svojim krasom hojo po cestah, s svojim dihom oklenila se omrznjenih udov trudnih potnikov.

Brez usmiljenja bode ovirala hojo močnemu možu, krepkemu mladenču in šibkemu detetu, ki, braneč se zmznjenih snežink in boreč se proti navalom ljute burje, hiti iz daljnega sela — v tržko šolo. —

Izpostavljeni vsem nezgodam krute zime, boječ se dvakratnega hudega pota, ostajajo ti horni reveži čez poldan v trgu čakajoč — čestokrat brez grizljaja kruha — popoldanskega pouka.

Srce se trga človeku, gledajočemu te blede obrazke revnih šolarčkov, ki trudni in lačni postajajo po trgu. In nehoti se obudi slednjemu v duši misel: Tem revežem je treba pomagati! Nekateri blagodušni prijatelji šolske mladine sprožili so prekrasno misel v pomoč tem revežem — ustanoviti šolarsko kuhinjo.

Ta blaga ideja našla je glasen odmev v srci vseh mladinoľubov; nje izvršitev je javna zahteva.

Da se pa ta človekoljubna in prekrasna naprava čim preje ustanovi ter delovati prične, obrača se uljudno podpisani tukajšnji krajni šolski svet porazumno z učiteljstvom do Vas, častite dame in do Vas, blagorodni gospodje, kateri ste svojo dobrotljivost in naklonjenost do šolske mladine vže tolikokrat pokazali, z udano prošnjo, da tudi sedaj svoj obolus položite na oltar človekoljubja ter nameravano podjetje po možnosti s kakim darom podpirate.

Doneski se lahko plačujejo mesečno ali pa skupno za celo sezono, trajajočo 6 mesecev.

Vsak dar se hvaležno sprejme, naj je taisti v denarjih ali blagu.

O dohodkih in stroških se boče dajal redoma koncem vsake sezone natančen račun.

V Postojini, dne 15. novembra 1894.

Janez Thuma,

šolski voditelj.

Josip Dekleva,

predsednik krajnega šolskega sveta.

V kratkem času bilo je v dosego blagega namena subskribiranih mesečnih in letnih doneskov blizo 300 gld. v denarjih in skoraj 100 gld. v blagu. Z gotovostjo sme se računiti, da se nabere v tekoči sezoni skupnih doneskov v denarjih in blagu do 1000 gld. Slavno tržko oskrbnitstvo prepustilo je za šolsko kuhinjo prav pripravne prostore, kar je omogočilo, da se je ta prekrasna naprava mogla uže dne 27. novembra otvoriti. Kosila se vsak šolski dan udeležuje 100 do 130 otrok, katere nadzoruje učiteljstvo. Veliko zaslugu glede otvoritve šolarske kuhinje imajo vzlasti bl. g. šolski predsednik J. Dekleva, č. g. šolski katehet J. Brešar in blagi gospe Vičičeva in Verbičeva. Tem in vsem drugim dobrotnikom, katerih se bodem v prihodnjem šolskem poročilu dostojno spominjal, kličem tem potom v imenu šolske mladine presrečno zahvalo.

T.

Z Jesenic na Gorenjskem. (Šolarska kuhinja.) Koliko trpé otroci, pouk in šolsko obiskovanje na šolah s celodnevniim poukom in oddaljenimi vasmí, vé vsakdo. Otrok gre od doma že ob sedmih zjutraj, sedi v šoli od osmih do najstih, da celó do dvanajstih, za kosilo pa prinese seboj kósec kruha. H kosilu domu, preoddaljeni revež, ne more, ker ob jedni uri se prične popoldanski pouk. Zdravemu otroškemu želodčku je pa kosček kruha — kaplja v morje.

A, kaj šele po zimi! Trepetajóč mraza pride v šolo; z gorko jedjo ogreje se šele ob štirih popoldne, večkrat še pozneje. Toraj celih 9 ur brez gorke hrane! Kako naj pazno sledi pouku, ko ga sitni in nenasitni kuhar le móti in vedno opominja, da nima kaj mleti. Nemogoče! Od kod naj ima čvrsto telo in cvetoče lice? Prav take so naše jeseniške razmere. Spoznalo se je, da bi bila tu šolarska kuhinja edina pomočnica. To izvrstno misel je sprožil, za šolo in njen napredek vedno vneti predsednik krajnega šolskega sveta, gospod Alojzij Schrey. In misel je postala po njegovi požrtovalnosti istina. Ustanovila se je dne 17. novembra šolarska kuhinja. 62 oddaljenih šolarjev dobiva sedaj opoldne gorko juho, ubožni zastonj, drugi po krajejarji skledico, kar niti polovico stroškov

ne pokrije. Prav ubožnim se daje k brezplačni juhi tudi kruh. Riževa, grisova, fižolova, grahova in juha prežganka se vrste v šolarskeje obednici. Do sedaj je založil vse stroške za konzerve, drva, skledice in žlice gori imenovani gosp. dobitnik, v prihodnje pa stavimo svoje upanje na dobitnike, domače in tuje. Saj Vas je veliko, ki imate sočutje s praznimi otroškimi želodčki! Trkali bomo doma, trkali drugod, a povsod z nado, da se nam odpre.

R.

Vestnik.

Osobna vest. G. Fran Praprotnik, učitelj v Preski, je šel v pokoj.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški je bil v seji občinskega sveta dne 12. grudnia m. l. zopet izvoljen odposlanec občinskega zastopa v c. kr. deželnem šolskem svetu. G. dr. Ivan Tavčar je v seji naglašal, da je dosedanji odposlanec dr. vitez Bleiweis vselej odločno in vestno zastopal interese mestne občine v deželnem šolskem svetu ter predlaga, naj se per acclamationem zopet voli odposlanec, kateri predlog je bil z živio klici vzprejet. Podžupan dr. vitez Bleiweis omenja, da so se razmere v deželnem šolskem svetu zadnji čas spremenile in da je vsled tega nameraval odkloniti eventuelno zopetno izvolitev; ker pa mu je občinski svet soglasno zopet izkazal zaupanje, zatorej hvaležno vzprejme izvolitev. Župan Grasselli izreče mu v imenu občinskega sveta zahvalo in priznanje za dosedanje vestno delovanje v deželnem šolskem svetu.

Slovenski učitelji to izvolitev iskreno pozdravljamo, ker smo prepričani, da se je g. dr. vitez Bleiweis tudi za interese slovenskega učiteljstva in šolstva vedno toplo potozal.

Umrl je dne 23. grudnia m. l. Jakob Inglič, c. kr. šolski ravnatelj v Idriji. N. v m. p.!

Tretji „večer“ Slovenskega učiteljskega društva bo dne 9. prosinca. Predavala bosta gg. A. Zumer in Fr. Črnogoj.

Št. 1352

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

o. š. sv. Na jednorazredni ljudski šoli v Preski se razpisuje v stalno umeščenje služba učitelja-voditelja s prejemki III. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje je do dne 20. prosinca 1895. l. semkaj vlagati.

C. kr. okr. šolski svet okolice Ljubljane, dne 18. grudnia 1894.

Št. 1377

o. š. sv. Na jednorazrednici v Zalemlogu pri Železnikih je stalno ali tudi začasno popolniti mesto učitelja-voditelja z dohodki IV. plačilnega razreda, z opravičeno 30 gld. in s prostim stanovanjem.

Obrok za prošnje do konca meseca prosinca 1895.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji dne 14. gruda 1894.

Št. 1617

o. š. sv. Na jednorazrednici v Velesalu pri Cerkljah namestiti je stalno, oziroma začasno izpraznjeno mesto učitelja-voditelja s prejemki IV. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem ter opravičeno doklado 30 gld.

Obrok za prošnje do konca meseca prosinca 1895.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji dne 15. grudnia 1894.

Listnica. Nastopili smo novo leto in mnogo častitih naših naročnikov je na dolgu z naročnino ne le za zadnje polletje, nego tudi za celo leto, da celó za dve in tri leta. Naročniki so jedina naša zaslomba ter je odvisen napredek našega lista od rednega plačevanja naročnine. Prosimo torej vse naše častite naročnike, ki niso še plačali naročnine do konca minolega leta, naj to prej ko mogoče storé, ker nam je urediti račune s tiskarno. Zajedno izrekamo nado, da nam dosedanji naročniki ostanejo zvesti tudi v novem letu ter nam pridobé obilo novih naročnikov. Vsakdo deluj v svojem krogu na to, da se naročé na naš list udje krajnega, okrajnega in deželnega šolskega sveta, čitalnice, bralna društva, naši poslanci ter drugi vplivni močje. Kaj nam pomaga, če pišemo o naših težnjah in potrebah, pa to potem sami beremo, merodajni krogi pa o vsem tem nič ne vedo. Le naprej!

 Kdor pa ne misli lista prejemati, oziroma plačevati, naj zapiše na ovitek „retour“ ter nam blagovoli list takoj vrniti, sicer ga bomo vpisali med naročnike.

Ob novem letu si usoja udano podpisana tiskarna vsem slavnim šolskim vodstvom in p. n. čestitim naročnikom „Učiteljskega Tovariša“, izraziti svoja presrečna vošila ter se priporoča nadaljni naklonjenosti.

Tiskarna R. Milic.

Ravnokar je prišel na svitlo:

»Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1895«

s popolnim imenikom šolskih oblastnj, učiteljšč, ljudskih sol in učiteljskega osebja po Južno-Stirskem, Kranjskem, Primorskem in slovenskem delu Koroskega.

Popotnikov koledar 1895 stoji:

v platno vezan komad . . . 1 gld. 30 kr.	v usnje vez. kom. z zaklopnico 1 gld. 45 kr.
v . . . z zlato	v . . . z zlato obrezo
obrezo 1 , 45 .	in zaklopnico 1 , 60 .
po pošti 5 kr. več.	

Naroča se nanj **najbolje po poštni nakaznici** pri podpisanem izdajatelji.

M. J. Nerat, Maribor, Reiserstrasse 8.

Čast. naročnikom „Učiteljskega Tovariša“.

Za naročnike „Uč. Tov.“ sem tudi letos priredil originalne platnice z zlatim tiskom na prednji strani in po hrbtu po načinu, kakor so v navadi platnice pri zakonskih zbirkah. V nadi, da dobim dosti naročnikov, postavil sem ceno samo na **30 kr.** (po pošti 40 kr.) Za obilo naročbo se priporoča

Ivan Bonač, knjigovez

Ljubljana, Šelenburgove ulice šte. 6.

Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1¹/₄ poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 1; naročnino pa prejema gospod A. Kecelj v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.